

Nasza Euro

nr 2/2017 | ISSN 2083-4063

Biuletyn Krajowej
Sieci Obszarów Wiejskich
Województwa Wielkopolskiego

PROW incja

2

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	3
Pierwsze drogi już wybudowane	4
Miliony na gospodarkę wodno-ściekową	6
Wielkopolska z wizytą w Hesji	8
Aktywne lato na wsi	9
Wielkopolska promuje wspólne przedsięwzięcia	II
Szparagi – złoto z przemęckiej ziemi	I3
Szparagi w europejskim wydaniu	I5

Wydawca:

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34
61-714 Poznań

Opracowanie:

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl
www.wielkopolskie.ksow.pl, www.prow.umww.pl

Teksty:

Adrian Kapuściński

Opracowanie graficzne i druk:

S-print 2 Sp. z o.o.
www.s-print.com.pl

Krzysztof Grabowski

Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego

Szanowni Państwo,

Drugi w tym roku numer biuletynu „Nasza EuroPROWincja” ukazuje się tuż po zakontraktowaniu puli środków na inwestycje w gospodarkę wodno-ściekową w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W drugiej połowie czerwca 2017 roku podpisałem w imieniu Samorządu Województwa Wielkopolskiego 55 umów z beneficjentami na łączną kwotę ponad 70 milionów złotych. Dla mieszkańców tych miejscowości, które skorzystają ze wsparcia oznacza to szansę na poprawę warunków życia. Środki europejskie to często jedyna możliwość, by zmienić oblicze wielu wielkopolskich wsi.

W 2016 roku Samorząd Województwa przekazał około 130 milionów złotych na dofinansowanie budowy lub modernizacji dróg lokalnych. Pieniądze pochodzące z PROW 2014-2020 realnie wpływają na polepszenie infrastruktury drogowej terenów wiejskich. Część beneficjentów już zrealizowała swoje inwestycje i oddała do użytku zmodernizowane odcinki dróg. Na łamach biuletynu prezentujemy wybrane drogi, powstałe dzięki unijnej dotacji.

Województwo Wielkopolskie priorytetowo traktuje relacje z regionami partnerskimi. W obszarze rolnictwa i rozwoju wsi ściśle współpracujemy między innymi z Hesją, która jest partnerem Wielkopolski od 17 lat. Okazją do dalszego zacieśniania współpracy, była wizyta naszej delegacji w związku z obchodami Dni Hesji w Rüsselheim. Urząd Marszałkowski we współpracy z Lokalną Grupą Działania Unia Nadwarciańska przygotował stoisko regionalne. Pod-

czas pobytu u naszych zachodnich sąsiadów odbyłem szereg rozmów z przedstawicielami władz i administracji Hesji, które mogą zaowocować realizacją wspólnych projektów, m.in. w zakresie biopaliw i energii odnawialnej. Więcej na ten temat dowiecie się Państwo z artykułu na stronie 8.

Z racji rozpoczętego sezonu urlopowego zachęcam do zapoznania się z materiałem, który został poświęcony możliwościom spędzenia wolnego czasu w ramach wydarzeń odbywających się na obiektach powstałych dzięki wsparciu z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Prezentujemy Państwu także relacje z dwóch przedsięwzięć, zrealizowanych przez partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. Wielkopolska Izba Rolnicza zorganizowała w Odolanowie szkolenie dla rolników i właścicieli gospodarstw agroturystycznych pt. „Turystyka konna szansą na rozwój wielkopolskiej wsi”. Wydarzenie połączone było z zawodami jeździeckimi dla dzieci i młodzieży oraz konkursem zrywania kaczora. Gmina Przemęt z kolei stawia na promocję produktu lokalnego - szparagów. W ramach projektu, zrealizowanego przy wsparciu funduszy europejskich, odbyła się konferencja z udziałem producentów i przetwórców szparagów, dni otwarte w gospodarstwach oraz konkurs kulinarny na najlepszą potrawę ze szparagów. Przepis na zwycięskie danie znajdują Państwo w tym wydaniu biuletynu „Nasza euroPROWincja”.

Serdecznie zachęcam do lektury.

Pierwsze drogi już wybudowane

Dzięki dotacjom z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w Wielkopolsce powstają nowe odcinki dróg wiejskich. Samorząd Województwa przeznaczył na ten cel 130 milionów złotych ze środków Unii Europejskiej. W sierpniu 2016 roku beneficjenci programu podpisali z Wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim 150 umów na dofinansowanie inwestycji drogowych. Efekty ich realizacji są już widoczne. Do końca czerwca 2017 r. do siedziby UMWW wpłynęło kilkanaście wniosków o płatność. Oznacza to, że nowopowstałe lub zmodernizowane odcinki dróg oddano już do użytku.

Przebudowana droga gminna w Brzezinach (powiat kaliski) została oddana do użytku w kwietniu 2017 r. Gmina otrzymała na to zadanie 218 528 złotych ze środków PROW na lata 2014-2020.

Zródło: UG Brzeziny

- Łagodna zima sprzyjała pracom drogowym. Widzimy pierwsze efekty realizacji projektów dofinansowanych z PROW 2014-2020. Zrealizowane inwestycje są bardzo potrzebne. Ułatwią codzienną komunikację mieszkańcom, co szczególnie w mniejszych miejscowościach stanowi wciąż istotny problem – mówi Wicemarszałek Województwa Krzysztof Grabowski.

Dofinansowaniem objęte zostały operacje polegające na budowie lub modernizacji dróg w miejscowościach liczących do 5 tysięcy mieszkańców. Beneficjentami są wielkopolskie gminy, powiaty oraz ich związki. Biorąc pod uwagę kategorie dróg publicznych, inwestycje obejmują swoim zasięgiem prace w obrębie dróg gminnych oraz powiatowych. Wiele samorządów lokalnych jest obecnie w trakcie rozstrzygania postępowań o udzielenie zamówień publicznych. Kolejny krok stanowią prace w terenie. Poza zmianą nawierzchni inwestycje polegają często również na budowie kanalizacji sanitarnej i chodników.

Przebudowana droga gminna Szczytniki-Kobylarka w gminie Szczytniki (powiat kaliski). Inwestycja została dofinansowana ze środków PROW w kwocie ponad 300 tysięcy złotych.

Zródło: UG Szczytniki

REALIZACJA PROW

Zródło: UG Chrzypsko Wielkie

Początkowe prace budowlane na ul. Jeziornej w Chrzypsku Wielkim (powiat międzychodzki) ...

Zródło: UG Chrzypsko Wielkie

... oraz efekty tych prac. Projekt został dofinansowany ze środków PROW 2014-2020 w kwocie 414 132 złote.

Pomoc na operacje polegające na budowie lub modernizacji dróg lokalnych przyznawana jest w wysokości 63,63% kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego beneficjenta w obecnej perspektywie programowej wynosi 3 miliony złotych. Inwestycje objęte dofinansowaniem muszą zakończyć się przed upływem 36 miesięcy od dnia podpisania umowy. Dotacje z Progra-

mu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przyczynią się do powstania lub zmodernizowania około 270 kilometrów dróg lokalnych na terenie Wielkopolski.

- Do końca 2017 roku planowane jest zakończenie 92 projektów budowy lub modernizacji dróg lokalnych w ramach PROW 2014-2020 w województwie wielkopolskim – mówi Dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek.

Zródło: UMfG Okonek

We wrześniu 2016 roku ruszyły prace nad przebudową drogi Węgorzewo-Domyśl w gminie Okonek (powiat złotowski). Polegały one na rozbiórce nawierzchni brukowej, utwardzeniu poboczy ...

Zródło: UMfG Okonek

... i budowie nowej nawierzchni asfaltowej. Całkowita kwota inwestycji przekroczyła milion złotych, z czego 650 tys. pochodziło z dotacji PROW 2014-2020.

Zródło: UG w Lubowie

Zmodernizowany układ komunikacyjny na terenie gminy Lubowo (powiat gnieźnieński), pomiędzy węzłami drogi ekspresowej S5 „Lubowo” oraz „Gniezno Południe”. Gmina uzyskała wsparcie z EFRROW w wysokości 438 492 złote.

Miliony na gospodarkę wodno-ściekową

Ponad 70 milionów złotych trafi do wielkopolskich beneficjentów funduszy europejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Środki przeznaczone są na wsparcie inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową. W czerwcu 2017 roku Samorząd Województwa Wielkopolskiego, reprezentowany przez Wicemarszałka Krzysztofa Grabowskiego, zawarł 55 umów z wielkopolskimi gminami i zakładami gospodarki komunalnej.

- W 2016 roku zakontraktowaliśmy w ramach PROW 2014-2020 środki na realizację lokalnych strategii rozwoju wdrażanych przez lokalne grupy działania, a także przeznaczaliśmy ponad 130 milionów złotych na inwestycje drogowe na terenach wiejskich. Teraz zawieramy umowy na gospodarkę wodno-ściekową, a do końca roku planowane jest również rozstrzygnięcie naboru na budowę targowisk. Uważam, że niezwykle ważne jest, aby te kluczowe dla rozwoju naszych małych ojczyzn dokumenty były podpisywane tam, gdzie środki będą faktycznie pożytkowane. Odwiedzając mniejsze miejscowości naszego regionu rozmawiam z mieszkańcami i mam świadomość ich oczekiwań. Staramy się, żeby województwo rozwijało się równomiernie, stąd kryterium wojewódzkie premiujące wnioskodawców, którzy nie skorzystali ze środków w poprzedniej perspektywie programowej – mówi Wicemarszałek Krzysztof Grabowski.

Wójt Gminy Kołaczkowo Teresa Waszak (pierwsza od lewej) podpisała z Wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim umowę na dofinansowanie budowy kanalizacji sanitarnej wraz z modernizacją infrastruktury wodociągowej oraz doposażeniem hydroforni we Wszemborzu. Gmina Kołaczkowo otrzymała na ten cel prawie 1,6 miliona złotych. W uroczystym podpisaniu umowy wzięli również udział Mirosława Katarzyna Kaźmierczak – Radna Sejmiku Województwa Wielkopolskiego oraz Konrad Wojciechowski – Zastępca Dyrektora Departamentu PROW w Urzędzie Marszałkowskim.

W Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu umowę na dofinansowanie operacji pt. „Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Lisków” podpisali Wójt Gminy Maria Krawiec (druga od lewej), Skarbnik Aneta Frydzińska oraz Wicemarszałek Krzysztof Grabowski. Przy zawarciu umowy obecni byli również Mikołaj Grzyb – Radny Sejmiku Województwa Wielkopolskiego oraz Konrad Wojciechowski – Zastępca Dyrektora PROW UMWW. Gmina Lisków uzyskała wsparcie w kwocie blisko 2 milionów złotych.

foto. Robert Krystofiak

Gmina Wolsztyn, reprezentowana przez Burmistrza Wojciecha Lisa oraz Skarbnika Michała Nowaka, zawarła umowę z Samorządem Województwa Wielkopolskiego, w imieniu którego podpisy na dokumentach złożył Wicemarszałek Krzysztof Grabowski. W podpisaniu umowy uczestniczyli także Zofia Szalczyk – Przewodnicząca Sejmiku Województwa Wielkopolskiego oraz Janusz Frąckowiak - Starosta Wolsztyński. Projekt „Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Wolsztyn, poza terenem aglomeracji Wolsztyn-Siedlec” został dofinansowany w kwocie ponad 500 tysięcy złotych.

W listopadzie 2016 r. Samorząd Województwa Wielkopolskiego, jako jeden z pierwszych samorządów w Polsce, przeprowadził nabór wniosków na operacje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej. Wnioski mogły składać gminy oraz spółki, w których gmina posiada całość udziałów. Całkowita kwota, jaką województwo mogło przeznaczyć na wsparcie przedsięwzięć wynosi około 17,4 miliona euro. W wyniku przeprowadzonego naboru do wielkopolskiego Urzędu Marszałkowskiego wpłynęło 157 wniosków, opiewających na sumę 212 milionów złotych. Projekty zostały ocenione na podstawie kryteriów krajowych i wojewódzkich, ustanowionych na mocy ministerialnego rozporządzenia. Kryteria krajowe uwzględniały podstawowy dochód podatkowy per capita gminy, w której planowana jest inwestycja, średnią stopę bezrobocia w powiecie, z terenu którego pochodzi wnioskodawca, a także wskaźniki zwodociągowania i skanalizowania gminy. Kryteria regionalne dla województwa wielkopolskiego przyznawały pierwszeństwo tym wnioskodawcom, którzy nie zrealizowali inwestycji w ramach PROW 2007-2013. Dodatkowe punkty można było uzyskać decydując się na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, na budowę, przebudowę lub wyposażenie budynków technicznych związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz przebudowę sieci wodociągowej lub kanalizacji sanitarnej wybudowanych przed 2000 rokiem.

Na liście rankingowej operacji zatwierdzonej przez Zarząd Województwa Wielkopolskiego w drodze uchwały z dnia

26 stycznia 2017 r. znalazło się 81 projektów. Sklasyfikowano na niej operacje mieszczące się w limicie 150% dostępnych dla województwa pieniędzy. Ostatecznie unijnych środków wystarczyło na zawarcie 55 umów z 48 beneficjentami. Pomoc przyznawana jest na operacje obejmujące swoim zakresem budowę, przebudowę lub wyposażenie obiektów budowlanych służących do zaopatrzenia w wodę lub odprowadzenia ścieków, czyli m.in. oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, czy też systemów kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Wsparcie może również dotyczyć zakupu urządzeń i materiałów oraz usług niezbędnych do realizacji planowanych inwestycji.

W drugiej połowie czerwca 2017 roku Wicemarszałek Krzysztof Grabowski wraz z pracownikami Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich odwiedzili siedziby lokalnych samorządów, aby podpisać umowy z beneficjentami. Wnioskodawcy, którzy nie uzyskali dofinansowania ze względu na niewystarczającą ilość środków, ale znaleźli się na liście rankingowej, mogą jeszcze liczyć na przyznanie pomocy. Warunkiem, aby tak się stało jest jednak sprawne przeprowadzenie postępowań przetargowych przez beneficjentów. Jeśli w ich wyniku do 16 listopada 2017 roku pojawią się oszczędności, Samorząd Województwa Wielkopolskiego podpisze umowy na kolejne projekty z listy rankingowej.

Wielkopolska z wizytą w Hesji

W dniach 10-13 czerwca 2017r. delegacja Województwa Wielkopolskiego, pod przewodnictwem Wicemarszałka Województwa Wielkopolskiego Krzysztofa Grabowskiego, przebywała z oficjalną wizytą w Kraju Związkowym Hesja. Wizyta miała związek z odbywającymi się od 9 do 18 czerwca Dniami Hesji w Russelheim. Wielkopolska i Hesja są regionami partnerskimi od 17 lat. Wzajemna współpraca przyczynia się m.in. do wymiany wiedzy i doświadczeń dotyczących rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

Przedstawiciele Wielkopolski wspólnie z heską Sekretarzem Stanu Beatrix Tappeser odwiedzili lokalne gospodarstwa rolne.

Zródło: Zasoby UMWW.

Na zaproszenie heskiej Minister ds. Rolnictwa i Środowiska Priski Hinz Wielkopolska zorganizowała stoisko podczas tzw. Dni Hesji w miejscowości Rüsselheim, znanej jako miejsce, w którym produkowane są samochody marki Opel. Naszej delegacji, na czele z Wicemarszałkiem Krzysztofem Grabowskim, podczas pobytu w Hesji towarzyszyli Beatrix Tappeser - Sekretarz Stanu w Heskim Ministerstwie Środowiska, Ochrony Klimatu, Rolnictwa oraz Ochrony Konsumentów oraz Mark Weinmeister - Sekretarz Ds. Europejskich Hesji. Wielkopolska promowała się na wydarzeniu poprzez Lokalną Grupę Działania Unia Nadwarciańska oraz Wielkopolską Organizację Turystyczną. Na stoisku nie zabrakło też naszych produktów regionalnych.

Myślą przewodnią programu wizyty delegacji z Wielkopolski było pokazanie rolnictwa na tle funkcjonowania w Unii Europejskiej, stanu wdrażania Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w Wielkopolsce i możliwości, jakie przyniósł dla rozwoju naszego regionu. Gospodarze zaprezentowali z kolei efekty pozyskiwania środków unijnych dla gospodarstw rolnych w Hesji, ze

szczególnym uwzględnieniem gospodarstw nastawionych na produkcję mleka i chów bydła opasowego.

Podczas wizyty studyjnej delegacji z Wielkopolski pokazane zostały zarówno gospodarstwa rodzinne, ekologiczne, jak i wysokowydajne duże gospodarstwa. Goście z Polski wizytowali m.in. rodzinne gospodarstwo Schleiersbach, prowadzące chów krów mięsnych rasy Limousine, w którym, poza standardową pracą w gospodarstwie, właściciele prowadzą także obiekt agroturystyczny i uprawy ekologiczne. Odwiedzili też gospodarstwo Karlshof, którego właściciel otrzymał nagrodę dla najlepszego rolnika Niemiec w 2016r. Gospodarstwo to zajmuje się chowem – jak podkreślają właściciele „szczęśliwych” - krów mlecznych. Wizytówką gospodarstwa jest wysoka mechanizacja procesów produkcyjnych, czystość, higiena i dbanie o dobro zwierząt. Właściciele zajmują się także edukacją rolniczą dzieci i młodzieży, produkcją biogazu, dystrybucją produktów regionalnych lokalnego pochodzenia.

WSPÓLPRACA ZAGRANICZNA/TURYSTYKA

Istotne znaczenie dla rozszerzenia wzajemnych kontaktów miało spotkanie dotyczące współpracy w zakresie biopaliw. Wicemarszałek Krzysztof Grabowski rozmawiał z Karstenem Mc Governem – Dyrektorem nowo powstałej spółki heskiej ds. energii oraz z Rainerem Waldschmidtem – Dyrektorem heskiej agencji ds. handlu i inwestycji na temat możliwości współpracy na linii Wielkopolska-Hesja

w zakresie biopaliw i energii odnawialnej. Dyskusja miała na celu stworzenie podstaw do nawiązania trwałych kontaktów pomiędzy Wielkopolską Agencją Zarządzania Energią a heską agencją ds. energii. Strona niemiecka otrzymała zaproszenie na najbliższe Targi Poleko, by poprowadzić dalsze rozmowy na miejscu w Wielkopolsce.

Delegacja odbyła także wizytę w centrum rolniczym Eichhof Rolnictwo Hesji, gdzie zaprezentowano m.in. najnowsze innowacyjne inwestycje w produkcję mleka (tzw. inteligentne dojarki o wartości ponad 100 tysięcy euro) oraz heski wynalazek: fermę kurzą mobilną. Uczestnicy wyjazdu odwiedzili także centrum edukacyjne Hofgut Guntershausen z wyspą Kühkopf - obszarem natury chronionej koło Stockstadt nad Renem. Podczas spotkania z dyrektorem ośrodka dyskutowano na temat koegzystencji rolnictwa z ochroną środowiska, w szczególności w kontekście terenów zalewowych oraz obszarów granicznych.

foto. Szymon Wdowczyk

Wicemarszałek Krzysztof Grabowski spotkał się z przedstawicielami heskiej agencji ds. energii oraz agencji ds. handlu i inwestycji. W spotkaniu uczestniczyli również Mark Weinmeister - Sekretarz Ds. Europejskich Hesji, Dyrektor Departamentu PROW UMWW Izabela Mroczek oraz Dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej Anna Markiewicz.

Aktywne lato na wsi

Wakacje to czas wypoczynku, beztroski i relaksu. Planując urlop warto uwzględnić ofertę turystyki wiejskiej. W naszym biuletynie prezentujemy krótki przegląd wydarzeń odbywających się w najbliższym czasie w Wielkopolsce. Co je łączy? Fakt, że wykorzystują infrastrukturę powstałą ze środków PROW na lata 2007-2013. Przyjrzymy się, w jaki sposób zrealizowane projekty pomagają aktywnie spędzić czas. Proponujemy udział w rajdach rowerowych oraz imprezach plenerowych, nie zapominając o atrakcjach dla najmłodszych.

Już od 3 lipca zapraszamy do Bralina (powiat kępiński), gdzie miejscowy ośrodek kultury organizuje tzw. „Tęczowe Wakacje”. W świetlicy „Tęczą” w Bralinie przez całe wakacje, od poniedziałku do piątku, w godzinach przedpołudniowych, odbywać się będą zajęcia adresowane do dzieci i młodzieży w wieku od 6 do 16 lat. Na uczestników czekają zajęcia sportowe, plastyczne i techniczne, turnieje i konkursy. To doskonała alternatywa dla siedzenia w domu przed telewizorem. Świetlica „Tęczą” została wyremontowana wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego ze środków LEADER w ramach PROW 2007-2013.

9 lipca o godzinie 10 w Kołaczkowie koło Wrześni odbędzie się XXXVI Bieg o Złoty Kłós. Biegacze będą mieli do pokonania dystans 10 km. Start i meta zawodów umiejscowione zostaną przed dworkiem Reymonta, wyremontowanym dzięki dofinansowaniu z PROW 2007-2013.

Podczas „Tęczowych wakacji” organizatorzy zapewnijają wiele atrakcji na świeżym powietrzu.

Zródło: LGD Wrota Południowej Polski

22 i 23 lipca warto wybrać się do Chrzypka Wielkiego, gdzie zorganizowane zostaną XXIX Dni Wędzonej Sielawy. W tych dniach z pewnością nie zabraknie atrakcji muzycznych, sportowych i kulinarnych. 29 lipca w Nekli (powiat wrzesiński) na terenie skateparku, wybudowanego w ramach projektu dofinansowanego z PROW, odbędzie się IV edycja zawodów skaterów o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Nekla. Z kolei w ostatnią niedzielę lipca na plaży we Wrzeszczynie (gmina Wielen) rozegrany zostanie turniej siatkówki plażowej połączony z festynem rodzinnym. Teren, na którym odbędą się zawody, zagospodarowano dzięki dotacji unijnej uzyskanej w poprzedniej perspektywie programowej.

Sierpień również obfitował będzie w ciekawe wydarzenia. 5 sierpnia zorganizowany zostanie „Dzień Dębu” w Dębogórze (gmina Wielen), czyli spotkanie rodzin dębogórskich. Dzień później w Sierakowie można podziwiać zmagania zawodników rywalizujących w turnieju „Puszcza Noteka CUP”, a 10 sierpnia w Kwilczu zapraszamy do wzięcia udziału w warsztatach modelarskich pt. „Kwilcz latem lata”.

13 sierpnia w Pobórcie Wielkiej (powiat pilski) w Regionalnym Centrum Sadownictwa, wyremontowanym ze środków pochodzących z unijnej dotacji, odbędą się uroczyste obchody 590-lecia miejscowości. Fanów aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu zachęcamy z kolei do

wzięcia udziału w IV Rajdzie Rowerowym na terenie gminy Miedzichowo (powiat nowotomyski). Rowerzyści rozpoczną zmagania 19 sierpnia o godzinie 9. Ruszą 35-kilometrowym szlakiem, którego początek zaplanowano na boisku wielofunkcyjnym w Miedzichowie, powstałym dzięki dofinansowaniu z Funduszy Europejskich.

Rezerwat Archeologiczny Gród w Grzybowie (powiat wrzesiński) zaprasza do uczestnictwa w wydarzeniach organizowanych na jego terenie. W drugie niedziele lipca, sierpnia i września zachęcamy do uczestnictwa w grzybowskich spotkaniach o historii. W trakcie spotkań można dowiedzieć się m.in. co pili Słowianie i jakimi przedmiotami posługiwali się na co dzień. Gród zaprasza do aktywnej edukacji: zwiedzania interaktywnej wystawy pt. „Gród Grzybowo – między plemieniem a państwem”, udziału w warsztatach, lekcjach muzealnych, zajęciach rekonstrukcyjnych oraz grach terenowych związanych z tematyką wczesnego średniowiecza. W czasie zajęć edukacyjnych można zapoznać się z wieloma rodzajami rzemiosła: garncarstwem, tkactwem, kowalstwem, a także różnorodnych sfer aktywności, jak: budowanie dawnych domostw i grodów. 19 i 20 sierpnia w grodzie odbędą się IV Turniej Wojów. Wakacyjny sezon warto zakończyć udziałem w święcie latawca, organizowanym 3 września w Tarchalinie (powiat rawicki).

Zródło: UMFG Nekla

Widowiskowe zawody skaterów w Nekli odbędą się w tym roku 29 lipca.

Zródło: LGD z Nami Warto

19 i 20 sierpnia w Grodzie w Grzybowie można będzie podziwiać zmagania średniowiecznych wojów.

Wielkopolska promuje wspólne przedsięwzięcia

18 czerwca 2017 r. w Odolanowie w powiecie ostrowskim spotkali się właściciele gospodarstw świadczących usługi związane z turystyką konną oraz rolnicy zainteresowani rozpoczęciem działalności w tej branży. Spotkanie odbyło się w ramach szkolenia, połączonego z zawodami sportowymi i imprezą plenerową. Projekt, realizowany przez Wielkopolską Izbę Rolniczą, pt. „Turystyka konna szansą na rozwój wielkopolskiej wsi” stawia na promocję współpracy pomiędzy podmiotami świadczącymi usługi hippiczne.

Fot. Adrian Kapuściński

W trakcie wydarzenia odbyły się widowiskowe zawody jeździeckie.

Tematem przewodnim szkolenia była efektywna promocja działalności, a także źródła finansowania przedsięwzięć związanych z turystyką wiejską. Uczestnicy poznali metody osiągania przewagi na rynku. Przekonali się, że nie zawsze konkurencja, a bardzo często bliska kooperacja z podmiotami z bezpośredniego otoczenia stanowi klucz do sukcesu. Współpraca kreuje bowiem pozytywny wizerunek regionu w oczach klienta, który chętnie odwiedza miejsca, gdzie może skorzystać z różnorodnej oferty turystycznej.

Na przykładzie zagranicznych obiektów usługowych pokazano jak ważny jest spójny model biznesowy. Dowodem na to jest chociażby funkcjonowanie wioski tematycznych, gdzie cała oferta wiąże się ze ściśle określonym motywem przewodnim. Austriacka wioska Armschlag stanowi wzorcowy model wioski tematycznej. Do niedawna

zapomniana i nie posiadająca perspektyw rozwojowych miejscowość, dziś tętni życiem za sprawą ogromnego ruchu turystycznego. Stało się tak, ponieważ lokalna społeczność postanowiła uczynić z uprawianego tam maku wizytówkę swojego miejsca.

Zbliżając się do Armschlag, wszędzie widać drogowskazy kierujące na plantacje maku oraz wiązki makowych główek. We wsi można skosztować zupę makową, filet z sandacza z makiem, makaron z makiem, omlety makowe z serem ziołowym oraz tort makowy. Gdyby tego było mało, znajdziemy tam również serię produktów o nazwie „Mohn amour”, czyli makowy krem do rąk, makowy żel pod prysznic, miód makowy i wiele innych. Podobne pomysły można realizować w Wielkopolsce.

WYDARZENIA

Rozwój turystyki konnej może stanowić przyczynek do powstania wiosek tematycznych. Pieniądze na rozpoczęcie lub rozwój działalności można pozyskać z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Lokalne grupy działania przeprowadzają nabory wniosków umożliwiające otrzymanie pomocy finansowej na inicjatywy związane z turystyką wiejską.

Równoległe ze szkoleniem na terenie Gminnego Ośrodka Kultury w Odolanowie odbywały się zawody jeździeckie dla dzieci i młodzieży. Zawodnicy rywalizowali w skokach przez przeszkody. Ta bardzo widowiskowa konkurencja przyciągnęła liczne grono obserwatorów dopingujących młodych jeźdźców. Nie zabrakło również akcentów nawiązujących do tradycji konnych znanych w Południowej Wielkopolsce, czyli tzw. turnieju zrywania kaczora. W tej konkurencji chodzi o to, aby stojąc na strzemionach lub na siodle dosięgnąć i zerwać kaczora zawieszoną na linie na wysokości prawie 5 metrów. Wysokość jest stopniowo zmniejszana do momentu, aż któremuś z uczestników zabawy uda się zerwać kaczora. Zadanie może być zaliczone tylko pod warunkiem, że koń znajduje się w ruchu.

- *Tradycja zrywania kaczora liczy sobie co najmniej 200 lat. W zapiskach polskiego kronikarza Oskara Kolberga znajdujemy wzmianki na temat turniejów rozgrywanych na pograniczu dzisiejszych powiatów ostrowskiego i ostrzeszowskiego. Staramy się o tym przypominać i kultywować dziedzictwo kulturowe naszego regionu* - mówi Piotr Walkowski, Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej.

Wielkopolska Izba Rolnicza zorganizowała szkolenie dla rolników i właścicieli gospodarstw agroturystycznych. Przedsięwzięcie dofinansowano ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PROW na lata 2014-2020.

foto: Adrian Kapuściński

Wydarzenie połączone było z obchodami V Krajowego Święta Kaczki w Odolanowie. W ramach obchodów przeprowadzono konkurs kulinarny na najlepszą potrawę z kaczki. Wzięły w nim udział m.in. Koła Gospodyń Wiejskich i stowarzyszenia działające w południowej i wschodniej Wielkopolsce. Na święto przygotowano ponad tysiąc kilogramów kaczki pod różnymi postaciami. Każdy z uczestników imprezy mógł skosztować smakołyków przygotowanych w trakcie uroczystości.

Projekt „Turystyka konna szansą na rozwój wielkopolskiej wsi” jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich PROW na lata 2014-2020.

Dziewięć startujących w konkursie zrywania kaczora otrzymały pamiątkowe puchary, dyplomy i słodkie upominki. Nagrody wręczyli Piotr Walkowski – Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej oraz Burmistrz Odolanowa Marian Janicki.

foto: Adrian Kapuściński

Szparagi - złoto z przemęckiej ziemi

Gmina Przemęt, słynąca w regionie z upraw szparagów, stawia na promocję swojego lokalnego produktu. 3 czerwca 2017 r. w miejscowości Mochy odbyła się konferencja poświęcona uprawie i walorom kulinarnym tego smacznego i zdrowego warzywa. Wydarzeniu towarzyszyły Dni Otwarte w gospodarstwach, konkurs na najlepszą potrawę ze szparagów oraz występy artystyczne. Projekt został dofinansowany ze środków unijnych w ramach KSOW.

Jakość użytkowa gruntów ornych w powiecie wolsztyńskim jest niska. Dominują tutaj gleby bielcowe, piątej i szóstej klasy bonitacyjnej, zajmujące ponad 60% powierzchni rolnej. Fakt ten niekorzystnie wpływa na różnorodność upraw roślinnych. Rolnicy z gminy Przemęt udowadniają jednak, że nawet w tak pozornie niesprzyjających warunkach, można osiągnąć sukces gospodarczy. Okazuje się bowiem, że na glebach przepuszczalnych, a do takich należą bielice, z powodzeniem można hodować szparagi. Wymaga to co prawda dużych nakładów finansowych, szczególnie w początkowym okresie zakładania plantacji, kiedy należy właściwie rozplanować proces nawożenia i przygotowania materiału nasadzeniowego, ale wyłożona praca i zainwestowane środki przynoszą rezultaty.

Z takiego przeświadczenia wychodzili przemęccy gospodarze, którzy już w latach 70. dwudziestego wieku założyli pierwsze przydomowe plantacje szparagów. Prawdziwy boom na hodowlę szparagów rozpoczął się jednak pod koniec stulecia. To właśnie wtedy powstała większość gospodarstw, dzięki którym gmina Przemęt kojarzy się już nie tylko z jedynymi na świecie różowymi konwaliami, ale również z produkcją szparagów najwyższej jakości. Łączny areał upraw wynosi dziś ponad 300 ha. Od lat przemęckie szparagi są eksportowane za zachodnią granicę. Do jego konsumpcji powoli przekonują się również polscy konsumenci. Potrzeba jednak zorganizowanych działań informacyjno-promocyjnych, które ugruntują w świadomości Polaków niepodważalne zalety spożywania tego niezwykłego warzywa.

Organizatorzy i zaproszeni goście promowali przemęckie szparagi. Od prawej: poseł Krzysztof Paszyk, Wójt Gminy Przemęt Dorota Gorzelniak, prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski, radny powiatu wolsztyńskiego Stanisław Skorupka, Starosta Wolsztyński Janusz Frąckowiak oraz Dyrektor GCKiB w Przemęcie Maciej Ratajczak.

foto: T.Paterak

WYDARZENIA

fol. Adrian Kapuściński

Podczas konferencji na stołach pojawiły się świeże szparagi.

Gmina Przemęt uczyniła właśnie pierwszy krok w tym kierunku. Projekt zgłoszony w ramach partnerstwa Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich pn. „Szparagi – złoto z ziemi” to szeroko zakrojona akcja marketingowa. Do udziału w niej zaangażowani zostali lokalni producenci szparagów, którzy otworzyli swoje gospodarstwa dla wszystkich chętnych w cztery kolejne soboty od 20 maja do 10 czerwca. Odwiedzający mieli możliwość obserwacji jakim zabiegom poddawane są świeżo zebrane szparagi zanim trafią do restauracji lub na sklepowe półki. Uczniowie ze szkół podstawowych i gimnazjów przygotowali prace plastyczne o tematyce szparagowej, które zostały wyeksponowane podczas głównej uroczystości zorganizowanej na terenie restauracji Stara Mleczarnia w Mochach. W jej programie znalazł się przede wszystkim blok konferencyjny poświęcony problemom i wyzwaniom, przed jakimi stoją producenci szparagów w Polsce i za granicą.

- *Można śmiało powiedzieć, że gmina Przemęt stała się potentatem w dziedzinie produkcji szparagów. Od dawna nasze szparagi znajdują uznanie wśród niemieckich konsumentów. Czas, aby również Polacy przekonali się, że warto je kupować i spożywać –* powiedziała Dorota Gorzelniak, Wójt Gminy Przemęt, witając uczestników wydarzenia, m.in. posła RP Krzysztofa Paszyka, starostę wolsztyńskiego Janusza Frąckowiaka, Wójta Gminy Święciechowa Marka Lorycha, Dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marka Beera oraz licznie zgromadzonych rolników z terenu gminy.

- *Należą się wam słowa uznania i gratulacje, ponieważ wyprzedziliście poniekąd czas. Dzisiaj już wiemy, że w rolnictwie konieczna jest specjalizacja, nie da się produkować wszystkiego z zyskiem, wywieźliście o tym już wiele lat temu –* zwrócił się do producentów szparagów poseł Krzysztof Paszyk.

W bardzo przystępnej formie wiedzę na temat odmian szparagów, metod ich uprawy oraz światowych potentatów w produkcji tego warzywa zaprezentował prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski. Prelegent konferencji to ceniony na całym świecie autorytet, od 50 lat zajmujący się badaniami naukowymi w dziedzinie uprawy szparagów. Uczestnicy wykładów mogli zdegustować przekąski przygotowane przez miejscowe koła gospodyń wiejskich, zarówno z białych, jak i zielonych szparagów. Dużym zainteresowaniem cieszył się konkurs kulinarny, w którym rywalizowały przedstawicielki siedmiu KGW. Jury konkursu odwiedziło każde ze stoisk, zwracając uwagę przede wszystkim na smak, ale i prezentację potraw. Oczywiście motywem przewodnim każdego z dań był szparag. Do przygotowania potraw wykorzystano 225 kg białych szparagów i 165 kg zielonych, które na ten cel przekazali plantatorzy z gminy Przemęt. Różnorodność propozycji budziła podziw nie tylko oceniających, ale także pozostałych gości, którzy z każdą godziną coraz liczniej zapełniali plac przy restauracji w Mochach. Zupy kremy, rosół ze szparagami, sałatki, szparagi zapiekane w cieście francuskim, szparagi w galarecie, risotto szparagowe to tylko niektóre z bogatej palety potraw. Wybór najlepszej z nich nie był łatwy. Ostatecznie laur pierwszeństwa przyznano Kołu Gospodyń Wiejskich ze Starkowa za danie „Risotto, czyli hiszpańska paella ze szparagami”. Potrawa ta znajdzie się w menu restauracji „Stara Mleczarnia” w Mochach oraz „Trzy Jeziora” w Wieleniu. Przepis na zwycięskie danie prezentujemy na łamach tego numeru biuletynu.

Wójt Dorota Gorzelniak i prof. dr hab. Mikołaj Knaflewski, członkowie jury konkursu na najlepszą potrawę ze szparagów, podczas degustacji przy jednym ze stoisk.

fol. Adrian Kapuściński

W związku z bardzo pozytywnym odbiorem przedsięwzięcia, organizatorzy zapewniają, że pójdą za ciosem i będą dokładać wszelkich starań, aby zwiększyć zainteresowanie konsumentów przemęckimi szparagami. Pomóc w tym może publikacja pokonferencyjna, która zostanie wydana już wkrótce. Warto zainteresować się tym tematem bliżej i przekonać o licznych zaletach warzywa określanego jako złoto z ziemi.

Szparagi w europejskim wydaniu

Prezentujemy przepis na potrawę, która zwyciężyła w konkursie kulinarnym zorganizowanym 3 czerwca 2017 roku podczas Święta Szparaga w Przemyślu. Jego autorkami są panie z Koła Gospodyń Wiejskich ze Starkowa.

„RISOTTO, CZYLI HISZPAŃSKA PAELLA ZE SZPARAGAMI”

SKŁADNIKI:

- 150g białych szparagów
- 150g zielonych szparagów
- 3-4 plastry boczku wędzonego
- 150g ryżu
- bulion drobiowy
- 1 cebula dymka
- 2 łyżki oliwy
- 1 ząbek czosnku
- ser (np. parmezan)
- pieprz, sól

SPOSÓB WYKONANIA:

Białe szparagi obieramy i odcinamy końcówki. Zielone również pozbawiamy końcówek. Szparagi grillujemy na patelni przez ok. 3-5 minut. Kroimy na małe kawałki. Boczek smażymy ok. 1 minuty z każdej strony, później kroimy na małe kawałki.

Następnie podgrzewamy oliwę, dodajemy pokrojoną cebulę i smażymy 3-4 minuty, po czym dodajemy 1 rozdrobniony ząbek czosnku. Wsypujemy ryż, smażymy i podlewamy bulionem aż do miękkości.

Na koniec dodajemy szparagi, boczek i trochę masła, dusimy jeszcze 1 minutę. W razie potrzeby doprawiamy do smaku solą i pieprzem. Po zdjęciu z ognia posypujemy startym serem.

**Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich
Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego**

al. Niepodległości 34, 61-714 Poznań
tel. 61 626 60 00, faks 61 626 60 04
e-mail: ksow@umww.pl

www.wielkopolskie.ksow.pl | www.prow.umww.pl

Publikacja bezpłatna

**SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014–2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Publikacja opracowana przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu. Operacja współfinansowana jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.